

ВІДГУК

офіційного опонента

на дисертаційну роботу

Дегтярєва Артема Віталійовича

на тему: «МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ
ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА»,

подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю
281 – Публічне управління та адміністрування

На підставі вивчення дисертації та опублікованих за дослідженою темою наукових праць здобувача, а також матеріалів щодо апробації та практичного впровадження результатів виконаного Дегтярєвим Артемом Віталійовичем наукового дослідження, можна констатувати наступне щодо актуальності, ступеня обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, достовірності та наукової новизни одержаних результатів, повноти їх викладу в опублікованих працях та визначити загальну оцінку проведеного дослідження.

Актуальність теми дисертації

На сучасному етапі свого розвитку Україна переживає процес реформації державного управління.

Підприємство правомірно розглядати в ролі одного із ключових об'єктів державного регулювання, оскільки потреба в ньому зумовлюється необхідністю забезпечення соціально-економічної стабільності в державі й виробничої ефективності. При цьому більшість суб'єктів господарювання стикаються з проблемою високої конкуренції, застарілих технологій і, як наслідок, з неприбутковою діяльністю. Для суб'єктів господарювання принципово важливими є впровадження нових прогресивних технологій, перехід до випуску високотехнологічної продукції та розробку механізмів реалізації управлінських рішень в інноваційній діяльності. З іншого боку, підвищення інноваційної активності неможливе без фінансової складової. Інвестування забезпечує надходження коштів для здійснення інноваційної діяльності, створює стимули та умови для розробки інновацій, сприяє ефективному формуванню їх витрат.

Тому важливим аспектом перспективного розвитку підприємництва є зосередження на інноваційно-інвестиційній діяльності, перш за все за умови підтримки держави. При цьому серед механізмів публічного управління важлива роль належить механізмам державної підтримки, зокрема у сфері інноваційно-інвестиційного розвитку підприємництва.

За цих умов особливої актуальності набувають дослідження, присвячені теоретичним та методичним аспектам формування механізмів реалізації державної політики інноваційно-інвестиційного розвитку підприємництва.

Саме на вирішення цієї проблеми спрямоване дослідження Дегтярьова А.В., актуальність якого обумовлена значними теоретико-методологічними та практичними невизначеностями, що спостерігаються у сфері формування та реалізації зазначених механізмів в умовах становлення системи публічного управління в Україні.

Із вищезазначеного зрозуміло, що дослідження є актуальним, своєчасним та обґрунтовує новий підхід до вирішення наукової задачі, що виявляється у розробці нових концептуальних підходів та науково-практичних рекомендацій щодо розвитку публічного управління в Україні.

Спрямованість наукового дослідження відповідає предмету наукової спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Дисертаційна робота Дегтярьова А.В. складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Логічна структура побудови змісту дисертаційної роботи засвідчує високий професійний рівень дисертанта. Матеріал викладено послідовно і відповідно до завдань та структури дисертації.

Автором чітко визначено мету, зміст розроблених завдань структурно й логічно узгоджений, а їх перелік є достатнім для розкриття обраної теми дослідження. Застосовані у роботі методичні підходи є такими, що дають змогу проводити необхідні розрахунки та робити обґрунтовані висновки на основі одержаних результатів. Наукові положення сформульовано коректно, в розрізі кожного з них виокремлено основні наукові результати. Вирішення комплексу поставлених завдань, достатня теоретична база забезпечили наукову обґрунтованість положень, висновків та рекомендацій проведеного дослідження.

Ознайомлення з текстом дисертаційної роботи, наведеними у ній статистичними даними, опублікованими науковими працями дає можливість зробити висновок про обґрунтованість та достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій. Обґрунтованість та достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації, також підтверджується публікацією основних результатів дослідження у наукових фахових виданнях, оприлюдненням їх на вітчизняних і міжнародних науково-практичних конференціях. Зміст опублікованих праць відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України.

Аргументованість наукових положень дисертаційної роботи базується на використанні у процесі дослідження статистичної та фактологічної інформації, що ґрунтується на даних української та міжнародної статистики, нормативно-правових документах державних та місцевих органів влади, наукових публікаціях вітчизняних та зарубіжних вчених, результатах досліджень автора.

Про практичну спрямованість дослідження свідчить у залученні автора до науково-дослідної роботи Національного університету «Чернігівська політехніка», зокрема, в рамках наступних тем: «Розробка науково-прикладних засад реалізації державної політики розвитку підприємництва в умовах децентралізації влади» (№ державної реєстрації 0120U101816), «Публічне управління та децентралізація влади» (№ державної реєстрації 0120U101815).

Вищевикладене свідчить про достатню обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації Дегтярьова А.В.

Наукова новизна результатів дисертаційного дослідження

Дисертаційна робота, виконана Дегтярьовим А.В., є завершеним науковим дослідженням, в якому здійснено теоретичне узагальнення і запропоновано нове вирішення наукової проблеми щодо розробки й обґрунтування теоретичних засад реалізації механізмів реалізації державної політики інноваційно-інвестиційного розвитку підприємництва. На особливу увагу, зокрема, заслуговують наступні здобутки:

1. Автором запропоновано вихідні положення щодо розробки системи стратегічного публічного управління інноваційно-інвестиційним розвитком підприємництва, що розглядається як відкрите формування, інтегроване в єдиний національний простір державної політики підтримки інноваційно-інвестиційного розвитку підприємництва. При цьому обґрунтовано, що впровадження системи стратегічного публічного управління сприятиме узгодженню цілей взаємопов'язаних суб'єктів підприємництва та публічного управління на регіональному та місцевому рівнях та в подальшому забезпечить інноваційний розвиток підприємств.

2. Дисертантом обґрунтовано науково-концептуальний підхід до розробки комплексного механізму реалізації державної політики інноваційно-інвестиційного розвитку підприємництва на засадах системно-синергетичної методології. Доведено, що зазначений механізм являє собою складну ієрархічну систему, взаємодія елементів якої (органів публічної влади, суб'єктів господарювання, важелів, цілей, завдань, інструментів) відбувається на засадах самоорганізації та є передумовою для впровадження стратегічних напрямів забезпечення інноваційно-інвестиційного розвитку.

3. В процесі дослідження автором уточнено понятійно-категоріальний апарату теорії публічного управління у частині формування політики сприяння інноваційно-інвестиційному розвитку підприємництва, а саме – запропоновано впровадження в науковий обіг і трактування змісту понять «інноваційно-інвестиційний розвиток підприємництва», «політика державної підтримки інноваційно-інвестиційного розвитку підприємництва», «комплексний механізм реалізації державної політики інноваційно-інвестиційного розвитку підприємництва», «система стратегічного публічного управління інноваційно-інвестиційним розвитком підприємництва», що в науковому аспекті дає змогу підвищити рівень обґрунтованості механізмів

реалізації державної політики інноваційно-інвестиційного розвитку підприємництва;

4. В роботі запропоновано теоретико-методичні рекомендації щодо запровадження моніторингу інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємництва, який за умови комплексного застосування надасть змогу спостерігати динаміку інноваційно-інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання, виявляти та попереджати перешкоди його розвитку на основі вдосконалення підходів і інструментів державного регулювання; в процесі моніторингу передбачається виокремлення груп підприємств малого та середнього бізнесу на основі потенціалу інноваційно-інвестиційної діяльності, що в подальшому надасть можливість комплексного оцінювання тенденцій інноваційно-інвестиційного розвитку суб'єктів підприємницької діяльності та динаміки розвитку даного сектора економіки, виявляти причини відхилень та своєчасно реагувати на несприятливі загрози шляхом використання інструментів державної політики;

5. Автором розроблено практичні рекомендації реформування існуючих механізмів реалізації державної політики інноваційно-інвестиційного розвитку підприємництва на основі врахування передового досвіду інших країн та засад децентралізації.

Теоретичне та практичне значення дисертаційної роботи

Практичне значення сформульованих в дисертації наукових положень, висновків і рекомендацій полягає в тому, що розроблені й обґрунтовані наукові напрацювання, представлені в дисертаційній роботі, закладають наукове підґрунтя практичного вирішення проблеми формування механізмів реалізації. Запропоновані методологічні підходи та розроблені рекомендації знайшли відображення в практичній діяльності органів державної влади та використовуються в навчальному процесі закладами вищої освіти. Основні положення, викладені в дисертації, доведено до рівня методичних розробок і практичних рекомендацій, які підлягають широкому застосуванню як у проведенні подальших досліджень, так і у практичній діяльності. Наукові положення та методично-практичні результати дослідження підлягають до використання у практиці роботи органів державної влади усіх рівнів, що підтверджено відповідними довідками: Чернігівської районної ради Чернігівської області при розробці заходів щодо інноваційного розвитку підприємств малого бізнесу (довідка про впровадження № 02-04/865 від 14.09.2020р.); Виконавчого комітету Чернігівської міської ради при обґрунтуванні методичних, організаційних та соціально-економічних засад довгострокового розвитку сфери малого бізнесу м. Чернігова (довідка про впровадження № 863/1-04 від 12.08.2021 р.); Агенції регіонального розвитку Чернігівської області при розробці заходів щодо результативності використання інструментів регулювання інноваційної діяльності підприємств

малого та середнього бізнесу Чернігівської області (довідка про впровадження № 08-02/101) від 16.08.2021 р.

Також теоретичні положення дисертаційної роботи впроваджено в освітній процес Національного університету «Чернігівська Політехніка» при викладанні дисциплін: «Основи муніципального менеджменту» та «Державна економічна політика» кафедри публічного управління та менеджменту організацій, а також при формуванні тематики випускних робіт (довідка № 202/08-693-1 від 14.05.2021 р.).

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

Оцінюючи в цілому високий рівень розробки теоретичних і методичних положень, практичних рекомендацій, обґрунтованість наукових висновків і пропозицій, необхідно зробити такі зауваження:

1.Актуалізуючи дану проблематику, автор вдало звертається до зарубіжного досвіду щодо застосування принципів державної підтримки інноваційно-інвестиційного розвитку підприємництва в практиці публічного управління з метою їх імплементації в Україні. Однак при цьому чітко не визначено, які необхідні передумови (нормативно-правові, організаційно-функціональні тощо) й конкретні механізми для застосування його в Україні (с.84).

2. До безсумнівних переваг дисертаційної роботи слід віднести звернення до теоретичних і методологічних обґрунтувань основних категорій і понять, які в ній використовуються. Проте у першому розділі роботи, на наш погляд, забагато уваги приділено теоретико-методологічним дослідженням та визначенню сутності поняття «підприємство», «інновації», «інвестиції», проте зміст поняття «механізм» та його сутнісне наповнення в контексті державної політики потребують уточнення (с. 64).

3. Окремих уточнень та конкретизації потребує нормативно-правова база реалізації стратегічних заходів в контексті розробки Стратегії координації інноваційно-інвестиційного розвитку малого бізнесу (с.143-144).

4. На нашу думку, робота була б змістовно багатшою, якби автор навів історичну ретроспективу створення та реформування органів влади, що виступають суб'єктами механізму реалізації державної політики інноваційно-інвестиційного розвитку підприємництва.

Проте в загальному підсумку зазначені зауваження не носять принциповий характер, а отже не впливають на загальну позитивну оцінку та не знижують наукову і практичну цінність дисертаційної роботи. Дисертаційна робота Дегтярьова А.В. відповідає Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах) та Кодексу академічної доброчесності Національного університету «Чернігівська Політехніка». Порушення норм академічної доброчесності у будь-яких проявах не виявлено.

Загальний висновок по дисертаційній роботі

Дисертаційна робота Дегтярьова Артема Віталійовича є завершеним, самостійним дослідженням, в якому вирішена актуальна наукова проблема, поставлені і розв'язані складні наукові завдання, отримані нові наукові результати.

Наукові положення, висновки й рекомендації, викладені у дисертації, є обґрунтованими і достовірними, доведеними до практичної реалізації, характеризуються достатньо високим рівнем обґрунтованості, що пояснюється репрезентативністю вихідної теоретичної та емпіричної інформації, використанням сучасної методології та інструментарію дослідження.

Беручи до уваги новизну, актуальність, науково-практичну цінність отриманих результатів дисертаційна робота відповідає спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» та вимогам «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року №261 (зі змінами та доповненнями від 3 квітня 2019 року № 283), п. 9, 10, 11, 12 «Тимчасового порядку присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 167 від 06 березня 2019 р. зі змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 979 від 21.10.2020 та № 608 від 09.06.2021, а її автор Дегтярьов Артем Віталійович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 – Публічне управління та адміністрування.

Офіційний опонент:

Доктор держ. упр., професор,
декан факультету публічного
управління та права,
Державний університет
«Житомирська політехніка»

 Д.О. Грицишен

Підпис Грицишена Д.О. засвідчую:
Секретар Вченої ради, учений секретар
Державного університету
«Житомирська політехніка»

 Л.В. Сергієнко